

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tritropna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Nekaj misli o Družbi sv. Cirila in Metoda. — Slovenci in germanizacija. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Koroške šolske razmere. Razno. — Primorsko: Avstrijska politika na Primorskem. Razno. — Kranjsko: Razno. — Prosveta. — Socijalno gibanje. Podlistek: Greh se je maščeval.

Nekaj misli o Družbi sv. Cirila in Metoda.

Spisal L. K.

(Konec.)

Kam je to naziranje pripeljalo naš narod, se vidi najbolj po uspehih, ki so jih klerikalci dosegli v mestu Mariboru in marsikje na Koroškem. Posebno v Mariboru se kaže vsa nezmožnost klerikalcev v narodnem oziru. Kje je tam Korošec? Tam bi bilo zanj polje, tam naj bi vpil in razgrajal in potem kazal na sadove svojega dela, mesto da dela zdražbe po skupščinah in se vede kakor kak neotesanec v zadnji hribovski vasi.

V Mariboru je sedež škofije, duhovščina sama bi lahko vzdrževala množico slovenskih obrtnikov, lahko bi imela kak vpliv na mestno gospodarstvo, lahko bi organizirala ta ali oni stan in skrbela za povzdigo slovenstva.

Toda tam jih ni, nikogar ni, rajše delajo zdražbe v Ljubljani in po kmetih, kjer je bolj varno.

Žalostna resnica je, da časopis „Slovenec“ in „Slov. Gospodar“ pozivljeta na bojkot proti lastnim rojakom, proti slovenskemu trgovcu, proti slovenski gostilni, nimata pa nikdar poguma klicati na bojkot proti najhujšim našim nemškimi liberalnim nasprotnikom. Vzemite v roke „Slovenca“ in iščite v njem kak poziv proti nemškim protestantskim ali liberalnim Nemcem na pr. v Ljubljani! — ni ga in ga ne

Greh se je maščeval.

(Povest iz življenja slovenskega ljudstva. Spisal I. V.)

(Dalje.)

Dolnik ni mogel obstati več doma. Mučno mu je bilo, ko je čul ženino vzdihovanje in gledal njen objokani obraz. Hodil je nemirno po sobi; bil je razburjen in težke misli so ga mučile... Ti sam si ga pognal v svet! Rekel mu nisi prijazne besede, ko se je poslavljaj in mu je bilo težko. Šel je, hodil bo po tujih krajih in hrepenel po domu. Bolest ga bo mučila, in vsaka minuta mu bo prinesla novih mislij, ki se bodo zajedle v njegovo srce in mu nikdar dale miru...

In Dolnik je hitel ven in napregel konja. Sam ni vedel, kam bi se podal. Toda, kamor siže bodi — le naprej od doma, da ne čuje več očitanja... Pognal je konja, da je zdirjal skozi vas proti klancu; ko je dospel tja gori, je zavil vlak tam doli na postaji, in v tistem trenutku so se oglasili zvonovi tam na vasi. Pritrkavali so ubrano in oznanjevali delopust. Vedno hitreje je prihajal vlak bliže; bil je že pod klancem in letel naposled mimo voza.

Dolnik se je ozrl na vagon in zagledal tam pri oknu Janeza. Zavihtel je klobuk in

bo. Nasprotno pa ti ljudje rujejo z vsemi silami proti slovenskim tvrdkam, ki se itak morajo boriti z veliko bogatejšimi nemškimi konkurenčnimi trgovinami. In vendar je gotovo Nemeec hujši liberalce in pri tem še naroden šovinist.

Verjemite mi, gospod urednik, da ravno napredni krogi, ki se rekrutirajo iz trgovskih in uradniških krogov, radi nosijo največ narodnega davka, in da bi ravno oni najbolj potrebovali pomoči, da bi tem jačje zastavili vse sile za naš narodni obstanek. In za zahvalo, kaj se godi?

Od lista, ki nosi ime, kterege ni nikdar zaslužil, se ravno tem stanovom mečejo polena pod noge, pozivlja se na bojkot proti slovenskim trgovcem, ugonobiti se hoče slovensko uradništvo z denuncijacijami — niti besede pa ni v njem proti ljubljanskim nemškim trgovcem. In ljudje, ki stojijo v okrilju tega lista, hočejo povsodi imeti prvo besedo, upijejo o svojem narodnjaštvu, ki pa je tako kakor strah — na sredi votlo in okrog kraja ga nič ni. Same besede, same fraze, pridi pa k njemu in ga pozovi, naj tudi kaj plača, potem se pa skrije. Vse je hinavščina in sleparstvo, vse preračunjeno na nerazsodno maso, ki verjame besedam; poglej na njih dejanja, poglej jim v srce, pa se ti mora studiti tolika nizkost in propalost.

V Ljubljani seveda lahko uspevajo nemški trgovci, ako skuša slovenske ugonobiti slovenski list. Prišlo je tako daleč, da marsikteri slovenski trgovec pravi, da bi bilo bolje, ko bi se takoj prelevil v Nemca, češ, potem me bo „Slovenec“ gotovo pustil v miru.

Ravno tako kakor s trgovci, je z drugimi stanovi. Za vzgled navajam samo ljubljanske notarje.

Med štirimi notarji so trije slovenski, eden nemški. Ali ni povsem za „Slovenca“ naravno,

mahal z njim v slovo. Dolnik je spustil vajeti in roke so mu omahnile. Strmel je v tisto okno, kjer je slonel njegov sin, ki ga je pregnal sam z doma. Hipoma so vstali pred njim davni časi. Otroci sedi na njegovih kolenih; igra se z njegovimi brki in kramlja nedolžno in mu gleda v oči.

„Ata, ata“, jeclja s sladkim glasom in ga vleče za brke. In Dolnik se sklone k njegovemu obrazu in ga poboža po mehkih, plavih laseh. V srcu mu je vse tako prijetno in sladko; oči se mu svetijo od veselja, in prsi so mu polne lepih čutov.

„Ko dorasteš, Janezek, pa boš junak,“ mu reče in ga poljubi na polne, rdeče ustnice. In otrok se ga oklene okrog vrata in se zasmije z nedolžnim, zvonkim smehom...

Dolnik je zastokal na vozu... Da, da — dorastel je otrok, in on ga je sam pognal iz hiše. Vzel mu je mir in srečo; mrzlo in hladno mu je podal roko in ga ni poklical nazaj. In zdaj se pelje in jemlje z očmi zadnje slovo od dragega kraja... In zvonovi zvoné in pojó, kot bi spremljali nekoga k pogrebu. Vlak hiti mimo njega, in on se ne gane, da bi ga ustavil in poklical sina nazaj. Izginja pred njim, jemlje slovo od sveta in lice mu je žalostno in blede.

da je napadal celo dolgo dobo najprej notarja Plantana, ob priliki volitev v Kamniku notarja dr. Schmidingerja in zadnjič notarja Hudovernika? Ali ni čisto po „Slovenčevem“ narodnjaštvu, da ves čas ni niti besedice črhnil proti edinemu nemškemu notarju Voku, o katerem mu je znano, da je slovenski renegat, da je ud nemškega „Schulvereina“ in da je zagrizen liberalce? Ali ni čisto naravno, da si je ljubljanski škof izbral izmed štirih notarjev ravno nemškega liberalca, da mu je delal ta vse pogodbe itd.

In tem ljudem, ljudem s takim narodnim čutom, naj bi mi napredni krogi prepustili glavno in edino naše obrambno društvo? Daleč bi prišli!

Ne trdim, da je vsa duhovščina taka, kakor ona, ki jo komandira Lampe in Šusteršič. Gotovo je, da so častne izjeme med njimi, gotovo pa je tudi, da je vse, kar stoji za „Slovencem“, kar soglašja z njim, protinarodno, na čelu vsem dr. Šusteršič.

Da je pa duhovščina, posebno kranjska že zelo okužena od tistega pravega klerikalizma, ki mu je „narodnost paganstvo“, o tem priča oni dobroznani župnik Zabukovec, ki je prvi razpustil podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na poziv „narodnega“ lista „Slovenec“. Ne z jezo, ampak samo z rudečico sramu v obrazu povdarjam, da vsak ve, zakaj je Zabukovec to storil.

Vsakemu tako fanatičnemu duhovniku, kakor je Zabukovec, ki mu je narodnost paganstvo, je bilo težko žrtvovati na leto celi dve kroni, udeleževati se sej itd. in vsak bo iskal prvo priliko, da se tega neljubega posla in davka iznebi.

Dobro je samo, da se vse to zve, da jih bomo poznali one častivredne, narodne duhov-

Zvonovi ga pozdravljajo zadnjikrat in ga spremljajo k pogrebu...

Dolniku se je skrčilo srce. Bilo mu je, da bi skočil z voza in stopil pred vlak: „Stoj!“ bi zagromel. „Daj mi sina!“... In če bi se ne hotel ustaviti, bi šel čez njega, strl bi ga in potem bi on sam zasanjal v miru tam pod črno gomilo.

„Janez!“ je zaklical in švignil z bičem po konjih. A v tistem trenutku je zavil vlak okrog ovinka in mu izginil izpred oči. Bilo je tiho kroginkrog; le tam doli na vasi so pritrkavali zagorski zvonovi in peli, kot da bi spremljali nekoga k pogrebu...

VIII.

Komaj sta se odpočila Janez in Oren v Novem Yorku, sta že sedla na železnico in se odpeljala dalje v notranje dele Amerike. Poizvedel je bil Oren za rojake, ki so delali v Čikagi; pisal jim je bil, in odgovorili so mu, da se jim godi tam dobro. In zato sta sedla na železnico in se odpeljala v Čikago.

Voz, v katerem sta sedela, je bil skoro prazen. Le tam v ozadju so sedeli trije ljudje in se pogovarjali s trudnim in težkim glasom. Očividno je bila to rodbina: oče, mati in mlada,

nike. Zato vedno z imeni na dan! Na „pranger“ vsakega!

Tisti Zabukovec, ki se je družil na Jesenicah z nemškimi protestanti in liberalci proti slovenski napredni stranki na tako skrajno izpostavljenem kraju kakor so Jesenice, je bil tudi prvi med razdiralci. Radoveden sem, kdo bo še sledil takemu herostratskemu početju! Nikdo bi mu ne zameril in ostal bi enak samemu sebi, ko bi naznanil podružnici samo svoj izstop, to bi bilo njega vredno; toda zdaj se je prekosil, on hoče razdirati, on hoče, da družba razpade, dal je znamenje svojim somišljenikom, da naj store isto, javno je izpovedal, da naj se družbo oropa dohodkov, da naj se jo ugonobi, da naj se zapro in prodajo šole v Trstu, na Koroškem in Štajerskem! Bravo, Zabukovec! Somišljeniki njegovi in „Slovenčevi“, storite isto, da se bo videlo, kam pripelje človeka strast in zaslepljenost! Le tako naprej!

Sram mora biti človeka, da je rojen Slovenec, da se v malem narodu kot je naš, najdejo taki ljudje. Plašiti pa to ne sme nikogar. Kam jo je zavozil „Slovenec“, kam je prišel v svoji strasti Zabukovec — to je bilo vsem že znano, in drugega od njih ni bilo pričakovati.

Žalostno pa bi bilo, ko bi taki ljudje odločevali o usodi družbe sv. Cirila in Metoda. Tedaj bi bilo umestno, da bi protestiral Grafenauer in da bi jeremijadil koroški „Mir“. Zdj pa tega ni potreba.

V odboru sede možje, polni zanosa, polni navdušenja za naš narod, možje, ki jim ni mar lastna korist in ki v družbi ne bodo strankarski, ampak vedno in povsod to, kar morajo biti, to je narodni. Drag jim bo vsak narodnjak, ki se bo zavedal velikega pomena naše družbe in upati je, da se bo tudi med duhovniki našlo le malo ljudi Zabukovecove vrste.

Novemu odboru pa kličem: Krepko na delo! Ne strašite se bomb, ki Vam jih meče pod noge „Slovenec“, saj so to samo rakete. Pogumno in nevstrašeno naprej! Zdromite podružnice, ki so pod vzornim klerikalnim vodstvom mirno v Gospodu zaspale, blagoslovljene od papeževih žegnov in pozdravljene od cesarskih telegramov.

One pa, ki jih bode kak „Slovenec, domoljub“ razpustil, naj vstanejo zopet k novemu čilejšemu delovanju. Vsi narodno čuteči Slovenci pa se zbirajmo v novi družbi, delajmo, združujmo se, kajti sovražnik je pred durmi in ura je pozna. Naj bi med nami zopet prišel do veljave princip, kterege so se držali Rimljani v vseh odnošajih življenja in ki ga tako zelo rabimo tudi mi:

„In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas!“

komaj osemnajst let stara hčerka. Nista jih razumela, ker so govorili v nekem tujem jeziku.

Vlak je drdral enakomerno dalje in se ustavil tuintam. Bila je noč in prišel je dan . . . Zazelela sta si, da bi bila že na cilju; kajti bila sta trudna od dolge vožnje. Naslonila sta se nazaj, da bi zaspala, toda zaman. Začela sta se pogovarjati, a pogovor jima ni hotel teči. Gledala sta skozi okno na tuje kraje, ki so se jima širili pred očmi. Neskončna ravnina, bledozelena; tuintam poslopje, krog njega bogato polje, in solnce sije z neba. Visok most, temna in kalna reka, in zopet enolična ravnina . . .

Naposled sta prišla do cilja. Čakal ju je tam rojak, mlad, močan fant iz zelene Dolenjske. Priskrbel jima je že stanovanje in delo v veliki tovarni. Šli so tja in se pogovarjali o novicah iz ljube, rodne zemlje. Hodili so po mestu in občudovali, kar je bilo občudovanja vredno. In potem so sedeli doma in se pomenkovali; prišel je večer, in ločili so se . . .

In potem se je pričelo enolično življenje: zjutraj na delo in zvečer iz dela. Šumelo in ropotalo je po tovarni, in na tisoče delavcev se je gibalo tam. Obrazi so jim bili počrneli, nosili so črne jopice in se pogovarjali včasih v veseli gruči. Bili so prijazni do tujcev in so jim šli radi na roke. — Janez se jim je čudil in

Slovenci in germanizacija.

V koliko se je že zajedla germanizacija v našo zemljo, o tem nimamo pravih predstav, ne zavedamo se silne izgube, ki smo jo utrpeli Slovenci samo v zadnjih petdesetih letih. A ker ni v nas več narodne zavednosti, ker ne poznamo in ne poznamo več samostojnosti, zato se niti več ne branimo resno in odločno. Zdi se, da je vsa naša bramba za narodni obstoj samo navidezna, brez globokega prepričanja, da je vse, kar delamo, samo v hipnem razpoloženju, in da sami ne verjemo in ne upamo na svojo prihodnost.

Na ta način seveda si ne obetajmo in ne pričakujemo boljše dobe. Ako se hočemo ustaviti germanizaciji, moramo takorekoč znova urediti svojo narodno hišo. In sicer se moramo vreči na gospodarsko polje, tam začeti najintenzivnejše in premišljeno delo, in za to moramo zainteresirati vse narodne sloje. Društva po vzoru nemške „Südmark“ nam je živo potreba, in to tembolj, čim uporneje in vspešneje dela to nemško društvo za raznarodjenje slovenske zemlje. In ker je v najnovejšem času začela celo e. kr. avstrijska vlada podpirati „Südmarko“, bo njen pritisk in naval na slovensko zemljo še hujši, naše jezikovne meje se bodo pogrezale, da bo grmel do središča Slovenije.

„Südmark“ v zvezi s „Schulvereinom“ dela z grozničavo napetostjo in neutrudnostjo v naš pogin; a kaj imamo mi temu velikanškemu in sistematičnemu delu postaviti nasproti? Nič drugega kakor naše ubogo „Družbo sv. Cirila in Metoda“, ki so jo v najnovejšem času začeli celo bojkotirati slovenski klerikalci. Na nas tišči ogromna masa sedemdesetmilijonskega naroda, ki združuje z jekleno voljo žilavo pest in nabrušen meč, a tej moči stoji nasproti naš slaboten, razdvojen narodič, ki ga pa ubijajo slepe strasti medsebojnega razpora.

Da postavimo germanizaciji trden zid, nam je treba nadalje parcelacijske in naselbinske banke, ki bi zlasti ob jezikovni meji nakupovala posestva in v slučaju skrbela za naseljevanje slovenskega življa. Zlasti v ameriških slovenskih listih bi to z uspehom vršila, ako bi tam inserirala, koliko posestev ima naprodaj, ker slovenski Amerikanci mnogokrat žele se vrniti v domovino, da na slovenski zemlji obdelujejo svoje polje.

Vsekakor je zadnji čas storiti kaj v tem oziru. Dokler pa nimamo svoje banke, se obračajmo na hrvatsko parcelacijsko banko v Zagrebu, zlasti brate ob meji opozarjamo, naj stopijo ž njo v dotiko. V ta namen pa moramo vsem Jugoslovanom povedati, da skrbe in delajo zase, ako pomagajo Slovincem utrditi in vzdržati obmejni zid. 20 milijonov Jugoslovanov je odpornejša sila kot poldrugi milijonski razdvojeni slovenski narodič!

jih primerjal z onimi ljudmi, s katerimi je delal na Hrušici, in našel veliko razliko med njimi. Ostal bo pri njih, ker so prijazni in ne zaničujejo tujcev. Veliko se lahko prisluži in prihrani, in delo ni dolgočasno. Lepo se lahko živi in potem se vrne domov.

Janezu je dopadalo to delo, in rad je delal. Zanimal se je za vse in ogledoval pozorno vsako stvar. Poučeval se je iz lastnega nagiba in je vprašal kakega paznika po tem in onem, če ni razumel sam. In tako je obrnil pozornost svojih predstojnikov nase. Bil jim je všeč, ker je bil priden in tih in je živel samo za svoje delo. In ko je naenkrat umrl star paznik, so izvolili na njegovo mesto Janeza. Dobil je dobro plačo in je bil ves zadovoljen in vesel.

To se je dogodilo čez mesec dni, odkar je prišel v novi svet. —

Oren je pa povešal glavo in se zatapljal v žalostne misli. Zvečer je prišel truden domov. Podprl se je s komolcem na mizo in gledal otožno predse. Misli so mu hotele čez morje v zagorsko vas, in oči so se mu porosile . . . Ni bil zadovoljen z delom v tovarni; tisti težki, zaduhli zrak se mu je vlegel na prsi in ga dušil. Slaboten je bil in ni bil vaju takega dela. Od svoje mladosti je služil pri železnici; bil je vedno na prostem in nad njim se je raz-

Politični pregled.

Preosnova ministrstva. Poročajo, da se pred novim letom ministrstvo ne bo preosnovalo. V novem kabinetu bodo imeli nemški agrarci svojega ministra, ki bo stopil na mesto Pradeja.

Vojni proračun! Vojni proračun za l. 1908 je že dogotovljen! V posebnem zakonskem načrtu bo vlada zahtevala, da parlament odobri, ker je vlada kot izredno potrebsčino izdala za poljske topove 50 milijonov. Davkoplachevalci, odprite žepe!

Deželni zbori češki, moravski, šlezki in bukovinski so sklicani dne 16. septembra na jesensko zasedanje. — Dalmatinski deželni odbor je svojčas sklenil, naj se uvede splošna in enaka volilna pravica za deželnozborske volitve. Deželni odbor je naznanil vladi ta sklep, a dobil je odločen odgovor, da vlada pač dovoli uvedbo splošne, delavske kurije, nikakor pa ne splošne in enake volilne pravice za deželne zборе.

Bolgarski knez je slavil pred kratkim svoj 20letni jubilej kakor vladar Bolgarske. Vsa proslava je imela strogo služben značaj, sodelovali so na njej samo oni, ki so morali, ali pa, ki pričakujejo kaj. Naroda ni bilo poleg. Ni čudo, vladna politika v Bolgariji je v rokah posnemalcev umorjenega kruteža Stambulova, je povse nenarodna, ubijajoča kulturne interese naroda in vsako svobodo; zato je naravnost izključeno, da bi se mogel narod radovati kneževskega jubileja. Kakor svinčena teža leži na zavesti naroda, da sedanja vladajoča hiša ni izšla iz naroda in ne čuti z narodom.

Vojna in mir. Četrta leta so zbrani v Haagu na Nizozemskem diplomatje iz vseh krajev sveta, in ta zbor imenujejo mirovno konferenco. Če že pred začetkom njenih razprav ni bilo iskric upanja, da bi konferenca storila kaj resnega za zagotovitev svetovnega miru, se ne more zdaj o njej napisati nič drugega kakor satira. Niti na papirju ni sprejela najpohlevnejšega sklepa, ki bi vsaj z besedo služil miru; pač pa so se sukale vse razprave okoli edinega vprašanja, kako naj se vodi v prihodnosti vojna. Mirovna konferenca se je prevrgla v pravo bojno konferenco. Svet je upal, da sklenejo državniki razoroženje, ali vsaj izdatno omejitev oboroževanja. Upali smo, da se ustanovi svetovno raziščišče, ki bo reševalo vse prepire med državami in narodi, a vsi bi priznavali njegovo veljavo. A vse to je splavalo po vodi, in imenitni državniki si belijo glave edino z vprašanjem, s kakšnimi sredstvi in na kak način se sme umoriti, kako pa ne. — Samo padeč kapitalizma omogoči mir med narodi in samo, kdor se bojuje proti kapitalizmu, se bori proti vojni. Sovrašтво preneha le, kadar izginejo njegovi vzroki.

penjalo milo nebo . . . In ko je prišel v tovarno, mu je zbledelo lice, in oči so izgubile blesk mladega, planinskega fanta. Tožil je vsekdar zvečer in govoril s trudnim glasom:

„To ni zame . . . Zbolim in umrjem, če bom še dolgo delal v tistih prostorih. Zlomka, da bi bil ostal doma!“

Janez ga je tolažil, toda vse ni pomagalo nič. „Iz mesta ven na deželo bi šel rad . . . Tam je milo nebo, in prijazno je kroginkrog“, je vzdihoval Oren in sklonil glavo še niže.

Neko nedeljo je izginil zjutraj že navsezgodaj. Janeza je skrbelo in hodil je po mestu okrog, da bi ga našel; toda nikjer ga ni bilo . . . Janez je sedel zvečer doma in ugibal, kam bi bil zašel tovariš. Naenkrat so se odprle duri — in prismejal se je v sobo Oren, rdeč in vesel kakor pomladno jutro.

„Pojdmo, pojdmo iz teh vražjih zidov!“ je zavpil že pri vratih. Janez ga je gledal osuplo in ga izpraševal, kaj se je vendar dogodilo. Oren se je vsedel na stol in pričel pripovedovati . . . Hm, danes zjutraj se je napotil iz mesta, da pride spet pod milo in prasto nebo in čuje škranca, ki se dviga v višave in poje kakor pri njih doma. Spel je po cesti in se je čutil zadovoljnega. Gledal je po polju in mislil, da hodi kraj domačih njiv . . . Pa pridrdra iz

Anglija in Rusija sta sklenili medsebojno pogodbo za slučaj vojne s kako drugo državo. Z ozirom na to se bosta v kratkem sešla ruski car in angleški kralj v finskih vodah.

Maroko. Zadnja poročila zvene pomirljivo. Vendar se še Francozom ni posrečilo zadušiti popolnoma ustaje, ker nimajo zadosti vojnih sil. Borba proti upornikom je tem težavnejša, ker ne poznajo natanko njihove moči.

Štajersko.

Iz Celja. Hišo slovenskega trgovca Milana Hočevarja na Glavnem trgu je kupil slovenožre Rakusch. Klerikalna posojilnica, ki ima tam svoje uradne sobe, bo menda le leto dni v tej hiši smela ostati. Hišo so baje Slovencem poprej ponudili kakor Nemcem. Torej je tudi ta edina na Glavnem trgu, v najlepšem, za trgovino pripravnem prostoru stoječa hiša prešla iz slovenskih rok v nemške. Tak je naš napredek. Hočete slovenskih obrtnikov, trgovcev, a biše prodajate Nemcem! Imenitni politiki ste! Zasluzite, da bi vas s korobačem izgnali s političnega polja! Vsako lepo priložnost zamudite, oglasite se zmiraj prepozno. Pri taroku in posedanju pri vinski kapljici, na lovu in drugem športu ne bodete naroda rešili. Ako ste „voditelji“, naj vam bode narodna stvar prvo, in potem naj pride po delu zabava — ne pa narobe. Koliko hiš ste na tak način že prepustili Nemcem? Ali vam ni žal Straussove hiše — sedaj hotel „Post“, v kateri bi slovenski gostilničar imenitno izhajal? Kaj je s sedanjo Kosarjevo, Čamernikovo, Vrečkovo hišo?! Vse so šle v nemške roke, medtem ko v posojilnici in hranilnici denar trohni. Samo za mastne sinekure vam je in dobro plačo — vse drugo vam je deveta briga. Medtem ko po drugih obmejnih krajih Slovenci polagoma napredujejo, mi nazadujemo dannadan v Celju. Razmere pri nas so tako tužne, da jih ne morem popisati. Sami smo leni in zraven tega nas pa še Nemci prav za nos vodijo. Vse bi se lahko popravilo, ako bi naši sedanji „voditelji“ drugače nastopili. Odločnosti jim manjka in vztrajnosti, in radi tega se norčujejo z nas Nemci in vlada kakor mačka z miško. Slovenec v Celju ne sme niti hleva za živino zidati po svoji volji. Pripetilo se je namreč, da so zabranili Slovencu zidati hlev, češ, za dva cm mora biti višji. Ali se Nemci ne norčujejo z nas? In mi?! Kaj je s slovensko ljudsko šolo letos? Ali je komu kaj znano o kakem koraku? Ne sliši se ničesar, ne zvemo ničesar o kaki akciji. Ali naj naše uboge otročiče pošiljamo naprej v one prostore, ki so še za živino preslabi iz zdravstvenih ozirov? Zakaj pa plačamo potem davke, zakaj hodimo v vojake?! Samo dolžnosti nam naša „ljuba“

mesta voz mimo njega; tam sedi mož in pogleda tudi nanj. Pa se prevrne zaboj z voza in pade v jarek; a mož ne zapazi tega. Le dalje podi konje.

„Hop, hop!“ zavpije Oren za njim, in tedaj se mož obrne nazaj. Zapazi zaboj, skoči z voza in ga privede nazaj. Zarohni prav po kranjsko in skuša dvigniti zaboj — pa je pretežak. Priskoči Oren in mu pomaga. Mož se mu zahvaljuje, in tedaj spoznata oba, da sta rojaka. Povabi ga na svoj voz, in peljeta se naprej in se pogovarjata. Mož pove, da je Dolenjec; ima dve uri od mesta posestvo, precej je veliko in nese še precej. In Oren mu potoži svoje križe in težave; težko mu je delati v tovarni in se čuti radi tega bolnega. Rad bi bil kje zunaj mesta... Tam je milo nebo, in prijazno je kroginkrog. — In mož ga povabi, naj pride k njemu za hlapca; imel bo toliko in toliko na mesec in živel prijetno. Oren je bil zadovoljen in se je peljal z njim na njegovo posestvo. Lepo je tam, in dobro se mu bo godilo. Mož ima tri hlapce in dve dekli; ima hčerko, ki je stara dvajset let, a sina nima. Pojde, takoj jutri pojde.

Oren je bil vesel, kakor že dolgo ne. Pri-povedoval je hitro, in Janez se je veselil z njim in mu privoščil srečo, ki jo je dosegel danes. In tako sta sedela prijatelja pri brleči svetilki

državna uprava nalaga, pravice pa skriva? In naši „voditelji“ spijo?! Quousque tandem abutere... patientia nostra?

Iz Zalca. Graščino Novo Celje, last starega grofa Salma, je kupila parcelacijska banka v Zagrebu. Obširna posestva bo razkosala in razprodala. Kje je — slovenska parcelacijska in kolonizacijska banka?

Iz Zgornje Radgone. Načelnikom novega slovenskega okr. zastopa je izvoljen A. Trstenjak. K volitvam v okr. zastop je še sledeče omeniti: Slovenci so zmagali v skupini kmečkih občin z 29 proti 19 nasprotnim glasom. Nemškutarji so dosegli, da je Zg. Radgona sedaj trg, kar pa jim ne bo prineslo nikoli več zmage! V veleposestvu so zmagali nemškutarji vsled nemarnosti slovenskih veleposestnikov.

Spodnještajerske podružnice „Südmarke“, ki jih je 22, se združijo v svojo pokrajinsko zvezo, da bodo mogle svoje delo proti Slovencem osredotočiti in poostriiti. In mi? Gotova gospoda pri nas misli na razpust Ciril-Metodovih podružnic.

Südmarka na delu. Povodom občnega zbora „Südmarke“ v Mariboru je glavno vodstvo te družbe priobčilo svoje letno poročilo. Tekom minolega poslovnega leta je Südmarka ustanovila 129 podružnic, ki jih ima sedaj 398. Število članov se je pomnožilo za 10.200, tako da jih sedaj šteje 38.208. Letos ima 38.700 K več dohodkov nego lani. — Te številke naj bodo štajerskim rojakom v spodbujajo k krepkemu in odločnemu delovanju.

Koroško.

Koroške šolske razmere.

Slovensko časopisje se bavi mnogo premalo s koroškimi razmerami, zlasti koroško ljudsko šolstvo bi moralo vzbujati naše največje zanimanje, ker tam je vir življenju ali smrti koroškega Slovenstva. Seveda bi bilo s samim zanimanjem malo pomagano, ako se ne bi temu pridružilo tudi prepričanje, kako velikanskega pomena so za naš narodni obstoj korotanski Slovenci, ki stoje na straži kot prvi boritelji pred germanskimi jezdecem, ki hočejo čez slovanski jug do Sredozemskega morja. In kadar nas prevzame prepričanje o veliki naši nevarnosti, ako izgine narodna predstraža, se bomo menda vsaj vzdramili iz spanja in mrtvila ter zastavili vse sile, da rešimo, kar še ni vtopljenega v germanskem morju.

Sedaj se je bavil že zaporedoma „Učiteljski Tovariš“ s koroškimi šolskimi razmerami, in ker nam je na tem, da vzbudimo pri nas najširše zanimanje za rak-rano naših zapuščenih bratov, hočemo podati vsaj odlomke iz njih s svojimi opazkami.

in se pogovarjala o bodočnosti. Bil je takrat lep večer v tujini; zvezde so gorele prijazno in mehko na modrem nebu, razlit je bil mir nad mestom, in nemirno mestno življenje je ugaševalo po ulicah...

Drugo jutro se je ločil Oren od prijatelja in šel ven na deželo vesel in poln lepih naklepov.

Janez je ostal sam v mestu. Prve dni se je čutil osamljenega, in lotevalo se ga je včasih domotožje, ko je sedel sam doma, takole ob lepih poletnih večerih. Šle so mu misli na daljno pot; hitele so črez morje in se ustavljale tam daleč pod belimi planinami. Prišle so v ponosno Dolnikovo hišo; obvisle so na bledem objokanem obrazu matere, ki se je tiščala peči in strmela predse. In oče je sedel tam za mizo; trd je bil njegov obraz in se ni ozrl na ženo... Podstrešna izbica pa je prazna. Zvezde gledajo skozi okence in se čudijo, zakaj je vse tako prazno. Tam sredi vasi pa stoje fantje, njegovi tovariši; veseli so in pojejo, in nihče se ne spomni nanj, ki bi bil tako rad zdaj v njihovi sredi... In dviga se pesem in hiti proti belim planinam... Svetla okenca gledajo ljubo v poletno noč; polni so brstečih nageljnov in zelenega rožmarina. Zalivajo jim takole ob jutrih rdečelična vaška dekleta... (Dalje prih.)

„Žalostno, nad vse žalostno je poskrbljeno za koroške Slovence. Ti imajo samo tri slovenske ljudske šole — med 372imi — in še od teh treh vzdržuje eno Ciril-Metodova družba, v Št. Rupertu pri Velikovecu. To je žalostno dejstvo, ki govori glasneje, kakor še tako natančno opisovanje koroških razmer. Nemci se trudijo na vse načine, da preprečijo vsako ustanovitev slovenskih ljudskih šol. V Št. Jakobu v Rožu, ki je popolnoma slovenska vas, so morali Slovenci sami ustanoviti svojo šolo. — Na Koroškem pa je še več krajev, ki so se brezvspešno borili za slovensko šolo. Tega je kriva predvsem vlada, pa krivo je tudi slovensko koroško ljudstvo, ki ni poučeno o namenu ljudske šole, ki naj bi po načelih zdrave pedagogike služila izobrazbi in ne učenju tujega jezika.

Na Koroškem je 84 utrakvističnih šol. Te šole so pravi unikum na svetu. V prvem razredu je v rabi znani Prešernov abecednik, ki nasprotuje povsem načelom zdrave pedagogike in je najslabša slovenska učna knjiga za ljudske šole.

Na utrakvističnih šolah prakticirajo tako, da do sredi leta premeljejo slovensko abecedo — nato pa takoj začno s poukom nemščine. V drugem in nadaljnjih razredih pa so odmerjene za slovensčino tri ure na teden, ki so pomaknjene navadno na konec pouka, tako da trpi pouk že zaradi tega. Že vnaprej je jasno, da je tu vsak uspeh nemogoč. Toda to še ni dovolj. Zgodilo se je, da so otroci slovenskih staršev izostajali od slovenskega pouka z učiteljevim dovoljenjem, ker so jih doma starši po šoli rabili. Poučevali so samo tiste otroke, ki so se javili za tri slovenske ure.

Ljudstvo plačuje denar, ki ga zahteva razširjanje in zidanje šol. Pa pride „Schulverein“ in pravi: „Mi damo toliko in toliko tisoč kron za novo šolo, samo to nam obljubite, da glasujete za nemški pouk.“ — Kronce pridejo in z njimi nemška šola, zakaj „slovensko se vaši otroci itak naučijo doma, nemško pa potrebujejo po svetu.“ In tako so nastale popolnoma nemške šole v slovenskem delu Koroške. Kdaj začne naša Ciril-Metodova družba pametnejšo politiko? Koroški Slovenci potrebujejo slovenskih deželnih šol. Pri Ciril-Metodovih šolah plačujejo dvakratni davek.

Število popolnoma nemških šol v slovenskem delu Koroške je veliko. Razen nekaj besed v prvem razredu — če učitelj razume slovensko — in razen krščanskega nauka otroci ne slišijo v šoli materine besede. Tudi krščanski nauk hočejo ponemčiti. Da ga poučujejo še slovensko, se je zahvaliti odločnemu nastopu narodnih katehetov. So pa tudi taki duhovniki, ki v višjih razredih poučujejo krščanski nauk samo nemško ali pa slovenske otroke sploh zanemarjajo in jih ne izprašujejo.

Zanimivo je uradno poročilo deželnega šolskega sveta, ki pravi, da zataje celo rojeni Slovenci svojo narodnost in si pridobe usposobljenje samo za nemški učni jezik, da ne bi bili nastavljeni na utrakvističnih šolah.

Slovensčina na učiteljskem v Celovecu tudi za Slovence ni obvezen predmet, zato se ji odtegnejo učiteljskišeni. Glavno pa je, ker vlada na Koroškem na slovenske učitelje tak pritisk odzgoraj kakor nikjer na svetu. Učiteljski dom, ki podpira slovenske dijake. Nekaj učiteljev smo si s tem pridobili.

Pot do slovenske šole na Koroškem vodi po različnih krajih. Izpremembra političnih razmer v deželi in državi, naraščaj slovenskega učiteljstva, pouk ljudstva. To pot je treba nastopiti. Hodimo urno naprej v korist zdrave pedagogike in v korist Slovencev na Koroškem. Ako ne storimo tega, je Korotan za Slovence izgubljen.

Slovenska profesorja v Celovecu. Z ozirom na notico pod tem naslovom v 41. števil. „Našega Lista“ smo prejeli naslednje pismo: „G. dr. Sket je najdelavnejši odbornik „Družbe sv. Mohorja“, dobiva pa le remuneracijo za pregledovanje rokopisov, kakor vsi drugi odborniki. In on je menda edini, ki vse rokopise bere, drugi si dajo rokopise plačati, a ne bero ničesar. Ko so na pr. razpisali lani častne nagrado, so

brali rokopise tega oni, drugega drugi odbornik. Kako so mogli potem soditi, kateri je najboljši, vedi Bog. Z administracijo g. dr. Sket nima nič opravka. To je delo tajnika Rozmana, ki dobiva letnih 4000 K od „Družbe“, stanovanje (krasno!), drva, luč itd., in prof. Apiha, ki dobi zato, da pobira denar od strank v „Družbinih“ hišah letnih 3000 K — navrh je profesor in „ravnatelj“ pri Uršulinkah. Naši literati pa stradajo po slovenski domovini. Sicer pa je prazno delo govoriti o „Družbi, oz. o odboru.“ To so ljudje, vdarjeni z nepojmljivo slepoto. A bliža se morda tudi „Družbi“ polom, ker jo imajo zdaj v rokah ljudje, ki jo rabijo kot molzno kravo za svoje žepe in za svojo politiko in mečejo kar po 80.000 za brezpomembne eksperimente v svet. Ko bi se porabilo to za učiteljski naraščaj, bi imela Koroška v nekaj letih 100 slovenskih učiteljev! Pri pisateljsko-sotrudnikih pa štejejo vrste, da bi ne plačali komu preveč, ko plačujejo sebi po 4000 in 3000 kron, a jih vobče ni v Celovcu vse počitnice, torej po 3 mesece, razen 1., ko prihajajo po denar, ampak uživajo prijetno življenje v svojih vilah. —

„Mir“ prinaša naslednjo karakteristiko slovenske inteligence na Koroškem: „Korošci smo vedno obžalovali, da se svetna inteligenca odteguje na — recimo nečuden način narodnemu delu. Narodnemu, da bi bili kaj delali za verska vprašanja, tega nikdo ni od teh gospodov terjal. Naj bo dovoljeno, podati javnosti par momentnih fotografij: Imena moramo zamolčati, sicer bi stvar postala preveč zanimiva.“

A. je odličen rodoljub; govori se o njem, da je v šoli izredno strog s Slovenci, in sicer tako, da se marsikateri slovenski fant rajši priklasi pri vstopu v šolo kot Nemeč, ker se boji učitelja slovenščine. Bolj znano je, da se ta gospod splošno obrekuje, kot da bi vsigdar, kadar govori s Slovincem, gledal okrog, ali ga ne vidi kak Nemeč!

B. je še nedavno zažigal na Cirilovi dan rakete, pri sodnji ni znal nemški, a kmalu je prišel čas, ko je na svojo hišo dal svoj naslov in posel samo v nemškem jeziku napisati, če se je že od njega tirjalo, naj napravi dvojezični napis!

C. je bil navdušen udeleženec raznih narodnih društev; pridšedši v B. smo čuli iz zanesljivega vira, da je postal že ud — Südmarke.

D. je bil pred dvema letoma navdušen Slovenec, nedavno smo čuli, da se je poročil z Nemko. Rodoljuben kmet nam je pravil: „Dobil sem naznanilo poroke — popolnoma nemško, zgrabila me je jeza in vrgel sem je v ogenj: od nas se tirja, da naj smo Slovenci — naši voditelji pa pri prvi priložnosti vržejo rodoljubje strani.“

E. je vzoren rodoljub, delaven gospod, a njegov otrok ne zna besedice slovenske.

F. Akademik B. je bil navdušen Slovenec. Nekoč ga je neki nemškonarodni razgrajč klofutal, dr. Breje mu je pripomogel do zadoščenja — danes je ta gospodič heilovec comme il faut!

G. Akademik L. bil je še pred enim letom Slovenec, po enem letu ga slovenska družba odklanja, že je — pristen heilovec!“

Potemtakem je v Korotanu res tužno!

Bojno polje na vojaških vajah. Napori in muke, ki jih imajo letos prestajati vojaki na manevrih, so naravnost grozne. Vojaki so morali prehoditi na dan, obloženi s 33 kilogrami, po 52 kilometrov. Ti siloviti marši in napori so zahtevali na Koroškem 7 mladih življenj; samih slovenskih mladeničev. Poslanec ljubljanski I. Hribar se je obrnil brzojavno na vojno ministrstvo radi takega nečloveškega postopanja.

Primorsko.

Avstrijska politika na Primorskem.

Italijani jadikujejo dan na dan, kaki mučeniki da so in koliko morajo trpeti pod avstrijsko vlado v našem Primorju. Pesem, ki jo pojejo njihovi listi, je ena sama pretresljiva je-

remijada radi usode, ki je določena Italijanom v še neodrešeni Italiji.

Ali kdor pozna resnično stanje, kdor pozna zgodovino avstrijskega vladanja v teh pokrajinah od davnine do danes, tega se polašča čut studa. Zakaj resnica je, da so Italijani ljubljenci avstrijskih vlad od nekdanj pa do danes, da jih Dunaj obsiplje z dobrotami. Tožijo, da jim avstrijske vlade ne dajo živeti samosvojega življenja na lastnih tleh, ter da protežirajo nas Slovence, ki da nimamo pravice do te zemlje. A s tem le slepe svet, ki ne pozna pravega stanja in pritiskajo na vladne kroge, da ne prekriža njihove politike nasilja in krivičnosti.

Vsa politično-narodna moč Italijanov v avstrijskem Primorju sloni samo na privilegijah, ki so kot udarci v obraz vsakemu zakonu. Neovržna in celo po uradni statistiki potrjena resnica je, da so oni le manjšina v deželi, in da jim nikdo ne odreka pravice do življenja. Italijani nimajo niti najmanjšega vzroka za nezadovoljnost, in se pritožujejo brez prestanka samo zato, ker se ne zadovoljujejo z življenjem enakopravnih poleg enakopravnih, ker Slovincem ne dovolijo živeti in vidijo svojo svobodo le v zatiranju drugih.

In vlada jih podpira v vsem. Slovenci se upiramo, da se rešimo tega sramotnega položaja, a bojevati se nam je tudi z vlado, ki bi nas že zdavnaj pregnala iz dežele, če bi nas mogla, da bi s tem storila uslugo italijanski manjšini v Primorju. Dobrohotnost Dunaja napram njej je velikanska in ne pozna nikakih mej; to pa je smrt avstrijske politike v Primorju.

O tem imamo iz najnovejšega časa zopet dva vzgleda. V trenutku, ko so Italijani najhuje kričali nad politično upravo, jim je vlada dovolila dve zmagi kar največjega pomena. Ugodila je njihovi zahtevi po italijanski šoli pri slovenskem svetem Ivanu poleg Trsta in je torej s tem ponudila roko k novemu napadu na našo narodnost. A v istem času pa se je uklonila in prestrašila italijanskih groženj ter je prepovedala slovenskemu društvu v Trstu sprevod po mestu. S tem je zadala žaljiv udarec slovenski večini v Primorju.

Prva usluga avstrijske vlade Italijanom je vsled škandaloznega postopanja te vlade glede slovenskega šolskega vprašanja v Trstu kričeča in značilna za ves avstrijski režim, a druga usluga je sramoten dogodek, nevreden moderne države. Zdi se, da smo zopet stopili v dobo „viših ozirov“, da bodo še huje delali z nami na Primorskem. Zdi se, da je zadnji sestanek avstrijskega in italijanskega ministra sovražno vplival in da je vzrok tema dvema vladnima naredbama. Prepričanje vlada v Trstu, da je v ceni, za katero je Italija dovolila v nadaljnje „iskreno sporazumljenje“ z Avstro-Ogrsko, obsežena tudi vladna politika na Primorskem. „Viši oziri“ so že star kos v inventarju zavezništva Italije in Avstro-Ogrske. Na to bodimo pripravljene ter uredimo temu primerno svoje postopanje.

Istra. Nekoliko več zanimanja posvečuje vlada tej toliko časa popolnoma zanemarjeni deželi. Sploh ima Avstrija mnogo na vesti, da so ravno njene južne pokrajine gospodarsko tako zaostale. Ko bi se ozirala vsaj nekoliko na gospodarske in kulturne potrebe slovanskega juga, bila bi vsa pokrajina v najlepšem cvetu, in ne bilo bi potreba trkati na vrata dunajske vlade, naj reši vsaj sedaj, kar se še da rešiti. Sedaj, ko vidi vlada velik gospodarski prepad med gospodarsko razvitimi severovzhodnimi deželami in slovanskim jugom, sedaj šele obljublja in kaže vsaj navidez dobro voljo pomagati južnim deželam. Veliko je že obljubila Dalmaciji in mnogo obeta tudi Istri. Obeta ji vodo, gospodarsko pomoč, obeta vse mogoče, samo da si ohrani prebivalstvo na svoji strani. Koliko bo storila, bomo videli itak kmalu. Položaj v Istri je sploh neznošen. Mala italijanska manjšina vlada nad ogromno hrvatsko-slovensko večino. Poslovni jezik in uradi je vse laško, kakor kje v Italiji. Deželni zbor istrski že ne posluje od 1. 1904. Vlada je sklenila, da istrskega zbora sploh ne skliče, ker bi ne delal

radi velikih napetosti in nasprotstev med deželnimi poslanci. Sedaj so pa naenkrat sklicali italijanski poslanci v Trstu shod, na katerem so sklenili, naj se deluje pri dunajski vladi, da se istrski deželni zbor vseeno skliče. Italijani zatrjujejo, da hočejo delovati na to, da se doseže sporazumljenje med istrskimi narodnostmi in zahtevajo, da se uvede nov volilni red za Istro. Vendar jim ne more nikdo zaupati, da bi bila njihova navdušenost za demokratičnejši volilni red prava.

Novi volilni red za Goriško sankcioniran. Novi volilni red za goriški deželni zbor, sprejet v zadnjem zasedanju dež. zbora goriškega, je zadobil cesarjevo sankcijo. S tem je slovenska večina v deželi obsojena še v naprej tlačniti ošabnemu italijanstvu.

Slovensko šolo ustanove v Korminu ob italijansko-slovenski jezikovni meji. — Slovensko štirirazrednico v Trstu, ki jo oskrbuje Ciril-Methodova družba, prevzame menda država.

Kranjsko.

Še enkrat Ciril-Methodova družba. Naj nam „Slov. Narod“, ki s tako požrtvovalno vneto vselej zavzame negativno stališče do naših nasvetov glede narodne šolske družbe sv. Cirila in Metoda, ne zameri preveč, ako pridemo še z enim na dan: Slovenci imamo v Ljubljani dva dnevnikarja, ki se prodajata v precej velikem številu iztisov. Ker ne moremo že vnaprej trditi, da bo „Slovenec“ res zamenjal pojma narodne dolžnosti in strankarskih interesov, se obračamo do obeh s sledečim vprašanjem: Ali ne bi bilo mogoče, da bi se prodajal, oz. razpošiljal sobotni izvod slov. dnevnikov z narodnim kolkom? Zaradi enostavnosti poslovanja se niti ne bi bilo treba nalagati ceremonije s kolkom, temveč listi bi zvišali naročnino za ta neznatni narodni davek, ki bi se pri letnem obračunu družbi nakazal. In, ako si hoče „Slov. Narod“ ohraniti pretenzijo, ki si jo je nadala narodno-napredna stranka, da bo odslej sama storila za Ciril-Methodovo družbo to, kar doslej obe polovici naroda skupaj, potem bi storil s sprejemom tega predloga korak, vreden vsega odobravanja in spoštovanja, manjši in gmotno manj podpirani časopisi pa bi mu v pravičnem razmerju laglje in radi sledili. Morda bi bilo tudi zelo na mestu, ako bi se izdal poseben narodni „Ex libris“, s katerim bi naši založniki prodajali svoje publikacije v korist Ciril-Methodove družbe. Najsi priznamo Slovincem še toliko požrtvovalnost, vendar recimo: čim več, tem bolje!

Finančno ministrstvo in „Südmark“. „Südmark“ hoče uprizoriti veliko loterijo na dobitke s 300.000 srečkami po eni kroni — v prid ubogim obrtnikom in kmetom po — nemških deželah, kakor pravi ministerjalni odlok. Mi ne bi imeli nič proti temu, najmanj še, da se takemu podjetju nalaga davek, ako bi se v resnici šlo za — bedne nemške obrtnike in kmete; gre pa se tu za renegate po Slovenskem! Vlada je tedaj društvu darovala 3.000 K za boj proti nam! Pri nas mora vsako društvo plačevati takse za tombolo, tudi če je čisti dobiček namenjen res človekoljubnim namenom, „Südmark“ pa, ki stremi za gospodarskim in političnim uničenjem Slovencev, je takse prosta! To dela Slovanom „pravična“ vlada in „slovanski“ minister Korytowski!

Gledališka sezona v Ljubljani se začne letos dne 1. oktobra z „Gospo Walevsko“, dramo hrvatskega pisatelja Begovića, ki je zajel smer svoji dramati iz Napoleonovih časov. Grofica Walevska je navdušena Poljakinja in krasna. Iz ljubezni do domovine žrtvuje Napoleonu svojo žensko čast, da bi veliki cesar osvobodil in zedinil Poljsko. — Prva operetna predstava bo Parmova iz nemščine prevedena „Nečak“. Isto opereto vprizore letos tudi v Zagrebu pod imenom „Lokavi sluga.“

Naša požrtvovalnost ni brezmejna, ampak je prav zelo neznatna v primeri s Čehi. Saj so tudi slovenski možje tualitam v čisto lepih gmotnih razmerah, ali njihov možnjček je tako

tesno zadržan, da le po kaka kronica v najboljšem slučaju smukne domovini na oltar. In v oporokah se naši ljudje tako redko in skopo spominjajo naših narodnih društev in zavodov. Nič jim ni mari, ako ostanejo v večnem spominu v srcu hvaležnega naroda, ko so že davno blagoslovili vse posvetno in odpotovali v boljšo domovino. Naj sledi par števil iz čeških oporok in volil: Dne 13. marca je poklonil stavbni svetnik Hlavka 200.000 K češki akademiji, 250.000 K za češki poljedelski zavod. Tvorničar Mühlstein je daroval 60.000 K češkim obrambnim društvom, Lukes 43.000 K češki akademiji in 20.000 K češkim obrambnim društvom v poljubne namene. Neimenovan tvorničar 137.000 K češkim obrambnim društvom. 6. julija je umrl v Plznu zasebnik Fodermayer, ki je dal mestu več milijonov na razpolaganje. — In to vse tekom enega leta, a manjših vsot niti ne omenjamo. Ako pa pri nas kdo zapusti Ciril-Metodovi družbi tisočak, je to že nenavadna redkost. — Malo več smisla za svoj narod! Pomislimo, da živimo v nenavadno neugodnih razmerah, in da naša doba stavi na nas velike zahteve.

Poročilo o 185. vodstveni seji „Družbe sv. Cirila in Metoda“, ki se je vršila dne 28. vel. srpana 1907. pop. v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Prisotni: prvomestnik Senekovič, odborniki: dr. Bleiweis, Črnagoj, Hudovernik, dr. Merhar, dr. Novak, Pahernik, Svetec, dr. Svetina, Vrhovnik, dr. Žerjav in nadzornik dr. Ravnihar. Po pozdravu se izvrši konstitucija vodstva v smislu §. 18. družb. pravil ter se izvolijo: prvomestnikom namestnikom Svetec, zapisnikarjem dr. Ivan Svetina, blagajnikom Hudovernik; dalje v ožji odbor: za tekoča opravila: Senekovič, Svetec, dr. Svetina, Hudovernik, Vrhovnik in dr. Žerjav; v šolski odsek: dr. Bleiweis, Črnagoj, dr. Svetina, Vrhovnik in dr. Žerjav; v gospodarski odsek: dr. Bleiweis, Hudovernik, dr. Novak, Vrhovnik, dr. Žerjav. Vse volitve so se vršile z vsklikom in soglasno! Po razpravi o tržaškem šolstvu sklene vodstvo, da se dovoli na petrazredni deški ljudski šoli pri sv. Jakobu v Trstu vsoprednica prvemu razredu, v sredini mesta pa se otvori nova družbina deška in deklška šola kot podružnica prve. Za enkrat se otvorita prva razreda. Po posvetovanju o štajerskem šolstvu sklene vodstvo, da se ima otvoriti vsoprednica že obstoječega vrteca v Hrastniku; vrtec v Gaberju se v kratkem otvori, glede Mute pa je vkreniti vse potrebno, da se za gotovo otvori že ob novem šolskem letu, t. j. na spomlad dvorazrednica za dečke in deklice. Po razpravi o koroškem šolstvu se sklene, da se ima v najkrajši dobi otvoriti nova družbina šola na Strmcu. Razpravlja se o goriškem šolstvu sklene vodstvo, da pozdravi idejo o ustanovitvi narodne šole v Krminu. Poživiti se ima briško podružnico; izreče se zahvala marljivima narodnima delavcema v Krminu gg. učitelju Orlu in veleposestniku Erzetiču. Določi se tudi prispevek za stroške bodoče šole v Krminu. Vodstvena seja je dalje rešila daljšo vrsto upravnih in osebnih zadev, vzela na znanje odpoved pogodb s Škriljem glede piškotov in s Krsnikom glede šampanjca. Pokroviteljstvo se je priznalo: 1. Trboveljski moški in ženski podružnici po dvakrat, 2. ribniški moški in ženski podružnici po enkrat; (zastopnik I. dr. Ant. Schiffer, zastopnica II. g. Julija Tomšičeva.) Končno je sklenilo vodstvo poslati vsem podružnicam okrožnico, s katero se povdarja narodno, vseslovensko in nadstrankarsko družbeno stališče, podružnice pa pozivlja k energičnemu delovanju. Izrekla se je tudi zahvala odstopivšim: prvomestniku g. Tomo Zupanu in odbornikom gg. Antonu Svetku in Ivanu Šubicu.

Vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ je sklenilo v svoji seji dne 28. velikega srpana sledečo okrožnico vsem podružnicam: Slavno podružnično vodstvo! Vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“, danes prvič po letošnji veliki skupščini zbrano k seji, smatra za svojo dolžnost, da ob tej priliki pozdravi cenjene sodelavke podružnice in jih kliče ter bodri k energičnemu sodelovanju. Ker je bila narodnost slovenske mladine v nevarnosti, so

Slovenci ustanovili našo „Družbo“. Izza ustanovitve pa sta rastli moč in delavnost narodnih nasprotnikov, in če kdaj, je danes nevarnost za našo narodnost še večja. Narodna ideja je ustanovnica, je zvezda-vodnica naši „Družbi“ in bodi ona trajna, trdna vez, ki druži v njeno organizacijo vse, kar res čuti in misli slovensko. „Družba sv. Cirila in Metoda“ je vseslovenska narodna organizacija, ki mora stati visoko nad dnevnopolitičnim strankarskim bojem. Brez strankarstva in provincializma družiti narodne sile v boj za obrambo slovenske narodnosti, — te vodilne misli se hoče držati vodstvo — in te naj se skrbno drže tudi vse podružnice. Izrečno bodi na tem mestu konstatirano, da ni vodstvo za dopolnilno volitev na zadnji skupščini postavilo nobenih kandidatov, da je prepustilo, kakor druga leta, tudi letos odločitev le upravičenim volilecem. Napadi na vodstvo in posamezne njegove člane, izrečno tudi napadi na g. blagajnika, so tedaj brez stvarne podlage. Vodstvo se hoče z vsemi močmi posvetiti delu, da bo mogla „Družba sv. Cirila in Metoda“ na podlagi svojih pravil vršiti svojo veliko nalogo kar najuspešnejše: prenoviti in pomnožiti hoče svojo organizacijo, poiskati novih virov za dohodke, okrečiti vse svoje gospodarstvo in ustanoviti novih dobrih šol, ki bodo odgovarjale perečim potrebam Slovencev na jezikovni meji. Spoštovano podružnično vodstvo! Podružnice so naše sodelavke, ki tvorijo notranjo silo „Družbe“, one naj zbirajo, one pa bodo po vodstvu poklicane tudi k neposrednemu narodnemu delu. Osrednje vodstvo se zanaša na Vašo pomoč in Vaše zaupanje. V Ljubljani, dne 28. velikega srpana 1907. Andr. Senekovič s. r. prvomestnik. Luka Svetec s. r. prvomestnikov namestnik.

„Podporno društvo užitijskih uslužbencev na Kranjskem“ nameravajo ustanoviti ljubljanski deželni užitijski uslužbenci, ki so v ta namen sklicali shod na dan 8. t. m. v gostilno pri Mikužu v Ljubljani. Na videz je to dobra in uvaževanja vredna misel, da niso za tem društvom skriti gotovi špekulantje, ki znajo užitijske uslužbenice, dokler jih potrebujejo, tolažiti z mamljivimi obljubami, s čemer je deželna blagajna rešena lepih izdatkov, dacar pa ima prazne obljube, ko opeša ali izstopi iz službe. Ker ima, kakor velijo, vsak svetnik roke k sebi obrnjene, tedaj je pač zelo dvomljivo, da bi bili gospodje v Miklošičevi ulici v Ljubljani v resnici zavzeti za užitijske uslužbenice, vsaj izkušeni dacarji imamo dovolj povoda o tem dvomiti. Sicer pa pravega ustanovitelja omenjenega društva, če ima res dobro voljo nam pomagati, prosimo: Dajte izposlovati vsem deželnim dacarjem 20% draginjske doklade, kakor jih že dobivajo ljubljanski dež. dacarji; da se bodo dacarjem sramotno slabe plače zboljšale, ne pa da se reveže preganja ali iz službe odslovi, ako kateri za zboljšanje plače prosi, ali če se do tal ne klanja gotovim gospodom; da se bodo izplačale pridržane nagrade, ki so bile svojčas naložene v korist dež. naklado od žganja pobirajočim osebam, vsaj onim dacarjem, ki so ves čas to naklado pobirali in končno prosimo, izposlušajte, da se bode v prihodnje po deželnih dacarjih od piva in žganja uvedene občinske naklade nabrani 10% donesek pod imenom „za režijske stroške“ razdelil med one dacarje, ki to obč. naklado pobirajo, ne pa da skoraj ves pod gorenjim imenom nabrani znesek dobi samo ena oseba, ki je podpore najmanj potrebna. Saj z dvojno plačo poleg sijajne pokojnine s skupnimi prejemki nad 10.000 K že za silo izhaja ena oseba, brez posebnih nagrad! Seveda z delom preobloženemu dacarju z mesečno plačo od 60 do 70 K se o kakšni nagradi niti sanjati ne sme, sicer bi bil takoj za kazen premeščen na svoje stroške. Torej pričnite s tem, s čemer nam bo v resnici pomagano, prazne obljube nam več ne imponirajo. In še le potem bi imeli zaupanje do sv. Janeza, ki nam bo gotovo verjel, da niti v sveti deželi se ne more sveto živeti, brez tega, česar je za življenje neobhodno potrebno.

Državna subvencija. Poljedelsko ministrstvo je podelilo kmetijski družbi kranjski 4000 K državne subvencije za l. 1907., in sicer

1) za družbino sadjarsko šolo v Ljubljani in za subvencioniranje podružničnih in družbinih sadjarskih šol, 2) za prireditev sadnega semnja v Ljubljani in 3) za vzdrževanje pokušne in vzorne vinske kleti v Ljubljani.

Nova železnica na Dolenjskem. Železnica Trebnje — Št. Janž se pridno gradi, z njo pride mnogo prometa in življenja v sedaj mirno mirensko dolino. Dosedaj dostikrat niso mogli kmetje prodati svojih izdelkov, ako jih niso hoteli dati v izgubo, sedaj bo to vse drugače. Povzdignila se bode industrija, o kateri doslej niti govora ne more biti. Brez dvoma bode železnica v dolini v veliko korist, a Slovincem tudi v nevarnost. Ako se naseli tam tujec, ako bodo zasedli vse važnejše postojanke Nemci, smo izgubljeni. Železnica bo pripeljala italjanskega lesnega in vinskega trgovca, nemškega kupca, prinesla bo s seboj tuje podjetnike in tuj vpliv, to je nemški, katerega bo premogoin rudokop v Št. Janžu, ki v lasti nemške akcijske družbe, še povečal. Na krov, slovenski trgovci in podjetniki!

Preteča pasivna rezistenca železniških uradnikov. Do 15. septembra je določen rok, v katerem se mora Južna železnica odločiti glede zahtev svojih uradnikov, ki začno s pasivno rezistenco, če železnica njihovim zahtevam ne ugodi.

Odlikovanje. Uredništvo „Perotninarja“ v Trziču (Gorenjsko) je bilo za svoj list na I. odborni králíkářský výstavy hospodářského kroužku místního mužského odboru N. J. S. v Hronově od 3.—5. avgusta 1907 odlikovano s častno diplomom — zemědělské rady k. r. Českého. To odlikovanje je tembolj častno, ker so Čehi v enakih strokovnih listih veliko bolj napredni nego mi Slovenci, ki imamo samo ta list, kateri se bavi izključno samo z umno rejo perotnine in malih domačih živali. Vkljub temu pa, da so Čehi v tem veliko bolj razvjeni, priboril si je list „Perotninar“ vsled svoje vsestranske, z lepimi podobami opremljene vsebine, med češkimi enakovrstnimi strokovnimi listi enakopravno stališče, vsled česar moramo tudi mi „Perotninarja“ le ponovno najtopleje priporočati vsem cc. kmetovalcem in gospodarjem, posebno pa tudi cc. gospodom učiteljem in duhovnikom na deželi v mnogobrojno naročilo, da tako tudi mi kaj pripomoremo k ohranitvi tega za naše kmetovalce tako velevažnega lista. Cena listu (K 250 za celo leto) vkljub njegovi bogati in resnično podučni strokovni vsebini ni velika in si ga tedaj lahko omisli tudi najrevnejši kmetovalec. List izhaja sedaj v drugem letniku (5. številka). Prvi letnik je še v nekaj izvodih v zalogi, ter stane nevezan K 250, vezan K 350 prosto poštnine.

Domača živina na Kranjskem. Koncem leta 1906 so našteji na Kranjskem 24.289 konj, 129 mul, oslov in mežgov, 210.131 goved, 23.133 ovac, 2920 koz in 112.399 prašičev. Razun ovac in koz, katerih število je padlo, se je živina pomnožila.

Vinska letina. Po vsej Vipavi kaže letos dobra vinska letina, četudi je suša, ki je uničila dosti poljskih pridelkov in piče, kaj škodovala tudi trti tupatam. Sedaj se je po pohlevnih če tudi manjih plohah dežja grozdje vidno popravilo, ki daje kmetu edini, a dober up. Vino bo letos najbrže precej drago; kajti v severnih deželah je trta pozebla, zakon proti petijotu in ponarejevanju vina je tudi že tu, in klavzula je že pred časom odpravljena. Vinotržci, pridite letos koj ob trgatvi v lepo vinorodno vipavsko dolino!

Izseljevanje iz Amerike. Iz Amerike se zadnji čas vrača vedno več ljudi, ker je tam že toliko ljudstva, da si v mnogih strokah dela napotje.

Trgovski koledar za leto 1908 je dotiskan. Natančnejšo vsebino in oceno priobčimo prihodnjič.

Prosveta.

„Slovenski Narod“ in estetika. „Slov. Narod“, ki je kuriozum v vseh panogah ter je zagrešil že na vseh poljih klasične nesmisel-

nosti, je prinesel v dobi kislih kumar tuintam tudi kako estetično premišljevanje. V sredo 28. avgusta je objavil tri kolone v podlistku z naslovom: „Narodnost v umetnosti“. Nekdo govori o stvari, ki mu je tako tuja, da postane čitatelja groza, če čita dotične vrstice. Pisec taji, da bi eksistirala dandanes sploh kakšna narodna umetnost, zlasti pa trdi, da slovenski upodablajoči umetniki ne reprezentirajo slovenske umetnosti v tem smislu, da bi se njih dela razločevala od del drugorodnih umetnikov. Neuki človek, ki del slovenskih umetnikov niti ne pozna, je pokazal, da sploh ni čul zvoniti o zgodovini modernih umetnosti. Trdi, da je včasih bila nacionalna umetnost, obenem pa pravi, da se je Perugini posvečal graciji, Rafael ljubezni itd., potem pa pravi, da so tedanje generacije zajemale svoje inspiracije iz naroda. Po ti logiki bi potem Caravaggio, ki je bil grob naturalist, ne spadal v italijansko umetnost. Lajik sodi umetnost samo po sujetih, kakor je pokazal „Narodov“ estetik s tem, da je navedel v primer nizozemsko šolo. Očitno ta junak tudi ne ve, kaj pomenijo v umetniški zgodovini „sole“. „Sole“ so stvarjali faktično posamezni mojstri s svojimi učenci in to velja zlasti z ozirom na tehniko. Individualizem pa je dal naravnost povod za narodno umetnost. Ne v tem smislu, da bi narodna umetnost mogla predstavljati le narodne noše t. j. nekaj zunanjega, nego v notranjem smislu. Če snuje slikar in kipar v resnici iz sebe — in to hoče moderna umetnost — bo našel tip, ki se bo razlikoval od drugoplemenskih umotvorov, in ta tip bo imel tudi znake rase na sebi. Vzgledi: španska moderna umetnost — ruski novi impresionizem. Tendence individualnosti je internacionalna, produkt pa mora biti različen. V tem smislu mora biti in je vsaka globlja umetnost nacionalna, površna, plitka pa je kozmopolitična. V tem notranjem smislu imamo Slovenci začetke svoje, slovenske umetnosti. „Slov. Narod“ tega seve ne ve. M.

Socijalno gibanje.

Delavsko zavarovanje. S 1. jan. 1909 stopi v veljavo zakon o zavarovanju zasebnih uradnikov. — Temu zakonu so podvržene vse osebe, ki so nastavljene pri zasebnih ali javnih podjetjih in opravljajo večinoma duševne ali višje posle ter nimajo pravice do pokojnine za onemoglost ali starost, kakor tudi do pokojnin v prid ženi ali otrokom. — Želeti je, da se sklene tudi za delavce sličen zakon. Za ogromno množico delavskih slojev obstoje v Avstriji okr. bolniške blagajne ali zavarovalni zavodi proti nezgodam. — Zavarovalni zavodi proti nezgodam pa niso urejeni tako, da bi odgovarjali potrebam ljudstva, ki so mu namenjeni. Razmere na teh

PFAFF šivalni stroji
so najboljši
za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vežejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.
I Krogeljasto ležišče I
Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel
Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu. 56

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih boleznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-Köln ob Renu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom vsakomur priporočala, ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno postrežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek se je pokazal že po 3 dnevni uporabi popolnoma in vse se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1-20, tudi v znamkah) razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštnino je plačati.

zavodih so slabe, zakaj skupno imajo nad 60 milijonov kron izgube. Delavstvo, industrijsko in trgovsko službeno osebje in mali obrtnik čaka nestrpnost na ustanovitev splošnega zavarovalnega zavoda za starost in onemoglost, zavoda, ki bi pomenjal velik napredek v gospodarskem, socialnem in moralnem razvoju in bi za vedno odpravil strašno bedo pri delaveh na stara leta. Nemška država ima že nad dvajset let zavarovalno organizacijo za starost in onemoglost, ki je dosegla sijajne uspehe, ki služijo lahko za vzgled vsem drugim državam. — Cesar Viljem I. je izdal l. 1881 ukaz, ki zadeva dolžno zavarovanje za slučaj bolezni, nezgode in onemoglosti s prispevki države, delodajalcev in delavcev. V 18 letih, t. j. od 1885 do 1903, so se izplačali na podlagi zavarovalnega zakona sledeči zneski: a) Za zavarovanje za slučaj bo-

lezni 2.223,000.000 mark, b) za zavarovanje proti nezgodam 931,000.000 mark, c) za zavarovanje za onemoglost 854,000.000 mark. Do konca leta 1903 so torej izplačali na Nemškem 60,000.000 osebam, ki so ali obolele, ali se ponesrečile ali v slučaju smrti njihovim družinam, okoli 4 milijarde mark na odškodninah (marka = 120 vin.) Zavarovanci plačujejo manjši del zavarovalnin. Do konca l. 1903 so prejeli eno milijardo in pol več nego so plačali na zavarovalninah. Imetje organizacij, ki jim je poverjeno vodstvo zavarovalniških poslov, je znašalo poldrugo milijardo mark, od katerih so uporabili 400 milijonov za zgradbo delavskih stanovanj, bolnišnic, sanatorijev, ljudskih kopelij in enakih naprav. — Na Nemškem plačajo vsako leto nad 500 milijonov mark podpor, to je skoro poldrugi milijon na dan. A kaj se zgodi pri nas za delavca?

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spajajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

C. in kr. dvorni založnik
Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup, najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1-50, 1/2 kg steklenica K -90, poštni zavo, netto 3 kg, franko zavojnina in poštnina K 5-60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato vino vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec je želo-dec kre-pilno, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncralji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Pošno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

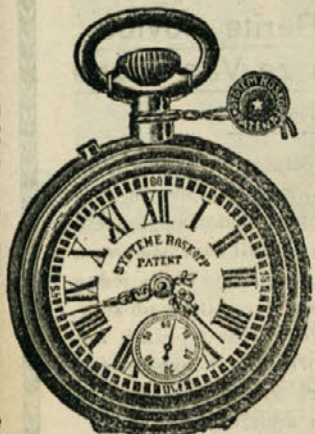
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glode amortizovanja dolga.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Ekspor. Ceniki zastoj in poštnine prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delece, okove vse vrste za stavbe in po-hišstvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

književca in založnika v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3-20, s poštnino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

~~~~~

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

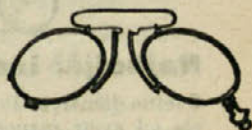
FR. STUPICA v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnoram zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga zlatih in srebnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. ~ Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: droge, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in voske za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za izdelovanje slik in vseh fotografiranih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Zahtevajte cenik!

Svoji k svojim!

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le **Thierry-jev balzam**

z zeleno znamko z nuno. 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

Razpošilja le proti predplači ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Steckenpferd-Lilijino mlečno milo

Bergmann- & Co., Draždane in Dečin ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic najvpešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Kdor si hoče napraviti dobro domačo pijačo ali podaljšati svojo zalogo, naj se obrne zaupno na turško:

C. F. Schubert, Gradec, Murplatz 10.

Le „Zvezdna ciokrija“

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporoča:

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

☘ **Krepi in flori za žalovanje.** ☘

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dama, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporoča:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi vencii.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletane, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporoča:

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevanci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni robei.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

Jaz razpošiljam po povzetju od K 12.50 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škatulji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek Najnižje cene

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine prosto od avstr. razpošiljalnice. Genik zastoj. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal št. 235.

Pred uporabo.

„Maren“

Po uporabi.

voda za prsa je povsod v porabi pri deklicah in ženah s slabo razvitimi prsi, ali pa pri onih, katere so v otročji postelji izgubile prsa. Tisoče priznanih pisem o sijajnih uspehih je na razpolago. Cena steklenici z natančnim pojasnilom K 5.—. Razpošilja proti naprej plačilu, ali proti povzetju. Specijalna trdka za kosmetiko **H. Weiss**, Dunaj, XIV/3. Sechshaus 7.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nogo 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je **KAPILOR št. 1**. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznalic in zabvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Naše prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje

Ljubljana

Sv. Petra cesta 4.

Kranj

Glavni trg 192.

Novo mesto

Veliki trg 88.

Kočevje

Glavni trg 79.

Zaloga olja, živank in posameznih delov • Najboljše je najceneje

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznano najboljša oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencu po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

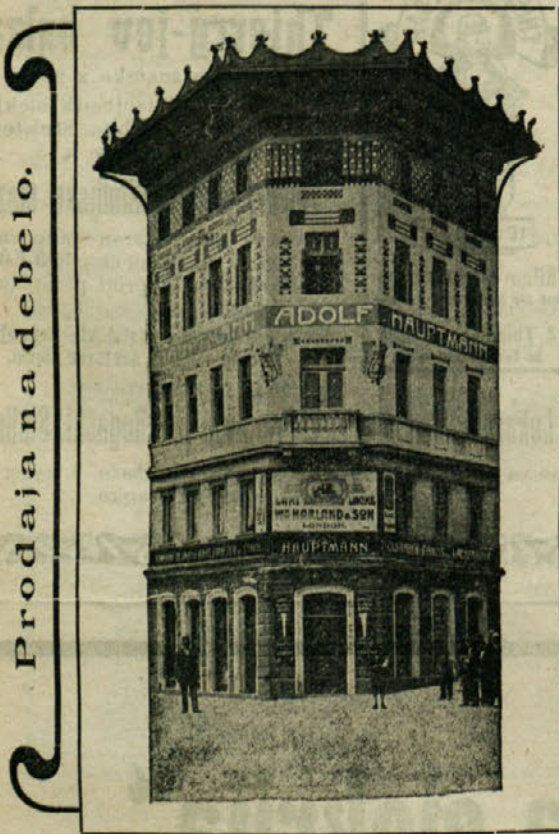
Adolf Hauptmann

v Ljubljani

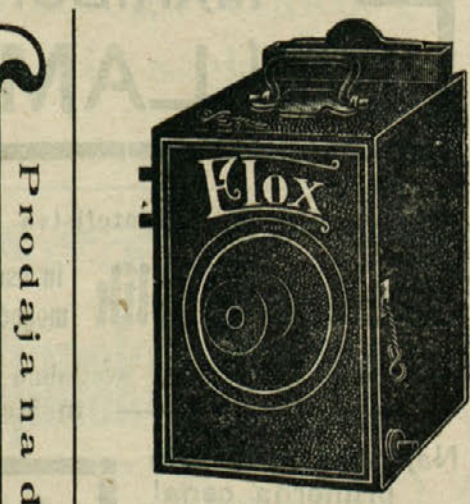
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodajana debelo.

„Flox“

je fotografičen aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilom samo K 6.—. Razpošilja po povzetju **H. Weiss**, Dunaj, XIV/3. Sechshausstrasse 5/110.

Prodajana drobno.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavnica:
2,000.000 K

v Ljubljani
obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

Res. fond:

200.000 K

po **4 1/2 %**

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“
po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.